

The World's Largest Open Access Agricultural & Applied Economics Digital Library

This document is discoverable and free to researchers across the globe due to the work of AgEcon Search.

Help ensure our sustainability.

Give to AgEcon Search

AgEcon Search

<http://ageconsearch.umn.edu>

aesearch@umn.edu

*Papers downloaded from **AgEcon Search** may be used for non-commercial purposes and personal study only. No other use, including posting to another Internet site, is permitted without permission from the copyright owner (not AgEcon Search), or as allowed under the provisions of Fair Use, U.S. Copyright Act, Title 17 U.S.C.*

No endorsement of AgEcon Search or its fundraising activities by the author(s) of the following work or their employer(s) is intended or implied.

zett anyagoknál és azok szállítási költségénél általában a legdrágábbal számolnak. Ezért helyes lenne, ha az említettek tekintetében a vállalatok éves átlagárak alapján számlázhatnának.

Vitatható annak helyessége is, hogy a termelőszövetkezetek háziágos beruházásaikkal kapcsolatban teljes (vállalati) áron számolhatnák el. Nem a saját beruházásaik megvalósítása, hanem a megvalósított létesítmények üzemeltetése eredményeként kell a szövetkezeteknek a hozamokat növelniök, a költségeket csökkenteniök, vagyis a jövedelmüket emelniök.

— Az előzőekkel kapcsolatos és ugyancsak valamennyi építési beruházásra vonatkozik, hogy az állami támogatás felhasználásának ellenőrzése megoldatlan. A járási tanácsok feladatuknak ez ideig a legjobb szándékuk ellenére sem tudtak elegendet tenni, megfelelő szakemberek, elsősorban műszakiak hiányában. Ezért az ellenőrzést a Baranya megyei Tanácsai Tervező Irodá-

val végeztetik, utólagosan. Eddig a befejezett építkezések mintegy egytizedénél vizsgálták az igénybevétel jogoságát, s bizonyos, hogy a létesítmények többségére soha nem kerül sor. De az utólagos vizsgálat egyébként sem pótolhatja az operatív ellenőrzést. Ennek megvalósítása sok millió forinttal csökkenthetné a jelenleg jogtalanul igénybe vehető állami támogatás összegét.

Összegezve az elmondottakat, Baranya megyében rendkívül nagy fontosságú és nagy volumenű mezőgazdasági építkezések folynak, üzembe helyezésükkel döntő jelentőségű változások várhatók az állattenyésztés színvonalában és fejlődési ütemében. Ezek az építkezések azonban egyszersmind a nagyobb beruházások előkészítése és megvalósítása tekintetében számos tanulságot is szolgáltatnak, amelyeket érdemes figyelembe venni.

Krasznai Béla

AZ AGRÁRGAZDASÁGI TÁRSASÁG SZAKOSZTÁLYI VEZETŐINEK ÉS AKTIVISTÁINAK ÖSSZEJÖVETELE

A közelmúltban, május 21-én, a Magyar Agrártudományi Egyesület Agrárgazdasági Társasága összejövetelt rendezett az Agrárgazdasági Kutató Intézetben a társaság szakosztályi vezetői és aktivistái, valamint az Agrárgazdasági Kutató Intézet vezető munkatársai részére.

A RÉSZTVEVŐK

Az összejövetelen — az előadókon: Márton Jánoson és Szabó Lorándon kívül — az elnöki asztalnál foglalt he-

lyet Lukács László, a társaság tiszteletbeli elnöke is.

A meghívottak jelentős része nemcsak mint társasági tisztségviselő, hanem egyben mint intézeti kutató vett részt a baráti találkozón. Így például Kővári Miklós, az intézet tudományos csoportvezetője, egyúttal a társaság szervezőtitkára; Fekete György, az OT munkatársa, az intézet külső munkatársa, a társaság munkatani és munkaerőgazdálkodási szakosztályának az elnöke és ugyanennek a szakosztálynak a titkára Radovics György, az intézet titkárságának a vezetője, szervezőtitkára pedig Kállay Miklós, az intézet tudományos munkatársa.

Az Agrárökonómiai Szakosztály tisztségviselői közül sem Márton János elnök, intézeti igazgató az egyetlen, aki mindkét intézménynél érdekelt, ha-

nem ilyen *Kalocsay Ferenc*, tudományos osztályvezető, az agrárökonómiai szakosztály egyik elnökhelyettese, *Ungvári Gábor*, tudományos munkatárs, aki a szakosztály szervezőtitkára, *Csepely-Knorr András*, tudományos csoportvezető is, aki az egyik szakcsoport titkára, *Pénzes Bethenné*, *Zsuffa Erviné*, intézeti munkatársak pedig a szakosztály aktivistáiként is tevékenykednek. A társaság intézetén kívüli kapcsolatainak megfelelően részt vett az értekezleten *Fehérvári Márton*, az Állami Gazdaságok Országos Központjának osztályvezetője, a társaság vállalatgazdasági szakosztályának szakcsoport-titkára és a szakosztály másik szakcsoport-titkára *Benedek József*, PM csoportvezető, valamint *Závori Lajos*, az OT munkatársa, mint az agrárökonómiai szakosztály szakcsoport-titkára.

Vendégként az intézet néhány munkatársát: *Szederkényi Henrik*, tudományos főosztályvezetőt, *Németi Lászlóné*, tudományos csoportvezetőt, *Kenéz Győzőné*, könyvtárvezetőt, *Korács Kálmán* és *Kisfalvy Tibor*, tudományos munkatársakat hívta meg a társaság vezetősége az intézet könyvtárhelyiségében tartott rendezvényre.

A NAPIREND

Az összejövetel egyik célja az volt, hogy *Márton János* tájékoztatást nyújtson az intézet és a társaság tevékenységének kölcsönös összefüggéseiről.

Második napirendi pontként szerepelt *Szabó Loránd*, MÉM osztályvezetőnek, a társaság titkárának keskenyfilmmel kísért útibeszámolója a Koreai Népi Demokratikus Köztársaságról.

Az Agrárgazdasági Kutató Intézet és az Agrárgazdasági Társaság kapcsolata

Néhány rövi megnyitó mondat után erről a témáról szólt *Márton János*.

Elmondta, hogy az intézet és a társaság kapcsolatára az a jellemző, hogy

intézeti kutatók a társaságnak — ennek a legfiatalabb szakmai egyesületnek, mely még jelentős fejlődés előtt áll — sok szakosztályában tevékenykednek. Erről tanúskodik számos résztvevő — előbbieken ismertetett — kétirányú érdekeltsége. A kutatók egyes szakosztályokban — pl. a munkataniában — hegemon helyzetben vannak, ugyanakkor alig vesznek részt a vállalatgazdálkodási szakosztály munkájában.

A szakosztályok — a személyi összefüzdések eredményeképpen — megfelelő intézeti műhelyekhez kapcsolódnak, kivéve a Vállalatgazdálkodási Szakosztályt, amellyel viszont minél gyorsabban szorosabbra kell fűzni az intézet kapcsolatait.

Az intézet a társaság munkájához állandó szervező keretet nyújt, és egyben a társasági munka „katalizátora” is, és mint ilyen, tudományos plattformot ad a társaság tevékenységéhez. Erre tág lehetőség nyílik, mert az intézet vezetése nagyra értékeli az intézeti munkatársak társasági tevékenységét.

Az intézet azonban nem csak ad a társaságnak, hanem kap is attól. Közösek az érdekek, ez a záloga és a magyarázata a kapcsolatok fejlődésének. A társaság az intézet társadalmi fóruma. Ez különösen fontos ma, a decentralizáció irányába ható gazdasági és szervezeti tényezők meghatározta környezetben. A társaság fórumain kritikailag értékeli a tudományos gondolatot, esiszolják, gyakorlati cselekvéssé, elhatározássá érlelik. Mindez intézeti, társasági és egyéni érdek is. Tehát nem altruizmus sem a társaság, sem a kutatók részéről a kapcsolatok szorosra fűzésének gyakorlata.

A társaság az agrárökonómia gyakorlati műhelye is, a makro, a mező- és mikroökonómia hasznos eszmecseréjének helye.

A társaság kritikai környezete nélkülözhetetlen a kutatóknak. Az inté-

zetk
lékz
hog
kell
és a
dek
rati
bon
A
sajá
köv
oldá

váll
ada
társ
meg

sági
rüle
lekü
köz
nép
nek

— r
tőse
kére
min
gaze

sági
sek
is f
sabl
mun
se”
mer
mén

Sz
Ján
társ
nak,
szer
zetn
gaze
éle
E
az i
fűző

zetben a kritikának „hierarchikus” mel-
lékzöngéje van. Természetes ugyanis,
hogy itt hierarchikus szűrőrendszernek
kell működnie az anyagi, a tudományos
és az állami felelősség érvényesítése ér-
dekében. A társaság szélesebb, demok-
ratikusabb alapot ad a gondolatok ki-
bontakozásához és kritikájához.

A társaság, éppen előbbi fórumalkotó
sajátosságai miatt az intézetet főleg a
következő intézeti feladatkörök meg-
oldásában segítheti:

— A korszerű élelmiszergazdasági
vállalatgazdaságtan kialakítása. A fel-
adat teljesítésének minden lépését a
társaság bíráló keretei között kívánjuk
megvitatni.

— Az agrárökonómiai, a közgazda-
sági közvélemény formálása. E te-
rületen sok a dezorientáló hatás. Ezek
leküzdése, a közvélemény helyes tájé-
koztatása — az élelmiszer-gazdaság
népgazdasági helyének és jelentőségé-
nek reális megítélése szempontjából

— nagyon fontos, és ehhez nyújt lehe-
tőséget a társaság fóruma, mely olyan
kérdések megvilágítására is alkalmas,
mint pl. a „piacgazdaság” élelmiszer-
gazdasági szerepének helyes súlyozása.

— Végül feladatunk az agrárgazda-
sági és üzemszervezési kezdeményezé-
sek elterjesztése, népszerűsítése. Ennek
is feltétlenül a társaság a legalkalma-
sabb eszköze, ha nem válik a társasági
munka öncélú, „rendezvény-rendezés-
sé” vagy éppen „asztaltársasággá”,
mert akkor a legfrissebb, legjobb kezde-
ményezések is elsikkadnának.

Szabó Loránd kapcsolódva *Márton
János* témájához, kifejtette, hogy a
társaság máris sok hasznát vette an-
nak, hogy az intézetet tudományos
szervezeti bázisnak tekinti. Az inté-
zetnek döntő szerepe volt az I. Agrár-
gazdasági Konferencia és a FAO Világ-
élelmiszer Konferenciája sikerében.

Egyetértett az előadóval abban, hogy
az intézetnek is hasznos a társasághoz
fűződő szoros kapcsolat. Így lehetősé-

gük van a kutatóknak a vidéken gya-
korlatban dolgozó gazdasági vezetők-
kel, szakemberekkel folytatott párbe-
szédre. Ők az évek során olyan szakmai
tapasztalatokra tettek szert, amelyekre
oda kell figyelni. Erre mutat az is,
hogy a társaság múlt évben meghirde-
tett pályázatán a pályamunkák java
vidékről jött.

Persze a társaság nem nélkülözheti
azt a szellemi kapacitást sem, amely
az intézetben koncentrálódott. Szint-
úgy nélkülözhetetlen az intézeti kutatók
aktivitása is. Külön köszönet illeti őket
az élelmiszer-gazdaság fejlesztési kon-
cepciójának kidolgozásában vállalt ak-
tív közreműködésért.

E néhány mondat után kezdte el
Szabó Loránd nagy érdeklődéssel várt
és filmvetítéssel kísért úti beszámolóját
arról a látogatásról, melyet mint a
Dimény Imre mezőgazdasági és élel-
mezésügyi miniszter vezette küldöttség
egyik tagja tett a KNDK-ban.

A KNDK mezőgazdasága

Az előadó — mielőtt mezőgazdasági
szakmai tapasztalatairól beszámolt
volna, néhány hangulatos mondattal
vázolta a KNDK természeti viszonyait
(a páradús, nyári hőséget, a termőföld
szűkös voltát), népének múltját, tem-
peramentumát, viseletét, az ország tör-
ténelmének fontosabb állomásait stb.,
majd rátért az ország gazdaságának,
főleg mezőgazdaságának jellemzésére.

Előjáróban arról beszélt, hogy a Ko-
reai Népi Demokratikus Köztársaság
az 1945-ben bekövetkezett felszabadu-
lásig gyarmati fél-feudális ország volt.
A falusi lakosság 90%-a írástudatlan
volt. Ebben az időszakban mindössze
180 ezer hektár mezőgazdasági
területet műveltek, öntözés nélkül, így
az ország mezőgazdasága ki volt szol-
gáltatva a természeti csapásoknak.

A felszabadulás, illetve az 1953-ban
befejeződött háború után gyors ütemű
fejlődés következett be, melynek ha-

tására 1965-ben már az össztermelés 76%-át az ipari, 24%-át a mezőgazdasági termelés adta.

Ahhoz, hogy idáig jussanak, a mezőgazdaság villamosítása, gépesítése és kemizálása mellett elsősorban az öntözési és csatornázási rendszerek kiépítését kellett szorgalmazni.

A kiépített öntöző- és vízelvezető rendszerrel kikapcsolták a természeti csapásokat. Az öntözőrendszerek csatornahálózata száraz időben az öntözővizet, esős időben pedig a felesleges csapadékvizet szállítja el. Így gyakorlatilag a korábbiakban jelentős károkat okozó árvizeket is ki tudják küszöbölni, illetve mérsékelni.

Ottlétük során két jelentős öntözőrendszert is tanulmányoztak. Jellemző ezekre, hogy föld alatti csatornán történik a kiemelt víz elvezetése a tárolóhoz, ahonnan a vízelosztó központon keresztül jut az öntözőcsatornába. Az ország mintegy 2,2 millió hektárt kitevő mezőgazdaságilag művelt területből (ez elég kevés, mert 13 millió lakos van) jelenleg mintegy 1 millió hektár területet öntöznek.

A technikai feltételekről szólva elmondta még, hogy a koreai mezőgazdaság gépesítettség foka ma még országosan csak 20–25%-ra tehető. Az ország területének 75%-át kitevő hegyvidéki területeken a mezőgazdasági termelés gépesítése sok nehézségbe ütközik.

A technikai forradalom vívmányaként érték el, hogy a villamoshálózat kiépítése alapján vére befejezést nyert, a majorok, parasztházak 98%-a villamosított. A mezőgazdasági munkák közül pedig főleg a eséplést és a szivattyúk üzemeltetését végzik elektromos árammal.

Annak ellenére, hogy a kemizálás terén is jelentős a fejlődés, s az egy hektárra jutó vegyes műtrágya több mint 400 kg, a kukoricatermelés területén a kívánt eredményt még nem tudták elérni.

Ezután rátért az előadó az egyes mezőgazdasági ágazatok helyzetének ismertetésére. A KNDK-ban Kínához, Japánhoz és más ázsiai országokhoz hasonlóan — mondta — a rizs az egyik, s talán a legfontosabb népelelmezési cikk. Hála az öntözésnek, ma már a mezőgazdaságilag művelt területnek mintegy 30%-án, 700 ezer hektáron folyik magas színvonalú *rizstermesztés*. Korábban a rizst főleg száraz viszonyok között 8 q/ha átlagterméssel termelték. Az elmúlt évben 50 q/ha országos átlaggal megelérték a világ első rizstermelő országaként számontartott Japánt.

Jelentős anyagi eszközöket és szellemi potenciált fordítottak az új fajták előállítására is.

Az öntözéses gazdálkodás másik jelentős területe a *zöldségtermesztés*. Általában azokat a zöldségféléket termelik, amelyek nálunk is díszlenek.

A koreai konyha általában több fűszert használ még a magyar konyhánál is. Különösen szeretik a csipős paprikával, borssal, fokhagymával, hagymával ízesített ételeket. Ennek megfelelően ezeket a növényeket a híres koreai káposztával és paradicsommal együtt kiterjedt területeken, nagy hozzáértéssel termelik.

A *kukorica* az ország második legnagyobb, 700 ezer ha területet elfoglaló növénye. Ez az összes szántóterületnek mintegy 30–35%-a. Korábban a kukoricát köztesként, illetve rizsparcellákon, szegélynövényként vetették. Nincs megfelelő terméseredményt biztosító és a betegségekkel szemben ellenálló fajtájuk. Nincsenek hibridjeik. Általában azt tapasztalták, hogy a kukorica fejlettsége kielégítő, ugyanakkor a megtermékenyülés nagyon rossz, sok a meddő tő.

Ezenkívül szóját, gabonát és burgonyát is termesztnek, e területen azonban kiemelkedő eredményeik nincsenek.

Koreában az *állattenyésztés* nem elég fejlett ahhoz, hogy kielégítő eredményt érjenek el. Ehhez elsősorban megfelelő

takarmánybázist kell teremteni. Ennek érdekében kívánják a kukorica-programot megvalósítani. Több magyar kukoricahibridet kipróbáltak nagyon jó eredménnyel. Ezen a sikeren felbuzdulva a kukoricaprogram megvalósításához magyar segítséget kértek.

A takarmánybázissal kapcsolatban feltűnő volt, hogy pillangósok szántóföldi termesztését sehol sem látták.

Említést tett arról is, hogy meglátogatta a küldöttség a Keszoni Állami Gazdaságot, ahol a híres *Gin Seng (Dzszen dzsen)* gyökér termesztését végzik. Ez a növény szinte egyedül a világon csak Keszon környékén termesztethető. A Gin Seng gyökérből gyógyszer készítenek, mely nagyon hatásos a szervezet ellenállóképességének fokozására, a fejlődésben visszamaradt gyermekek felerősítésére, ideg- és gyomorbetegségek gyógyítására stb. A koreaiak 10 ezer betegség orvosságaként emlegetik.

A háború befejezése után különös gondot fordítottak a gyümölcstermesztés fejlesztésére. Korábban az országban nagyon kevés gyümölcs volt, összesen csak 10 ezer hektár. Ma már jelentős területen, mintegy 150 ezer ha-on folyik gyümölcstermesztés, de perspektivikus célkitűzésük közel 400 ezer hektárra növelni azt, hogy jelentős szerepet vállalhassanak a Távol-Kelet gyümölcsezellátásában.

A gyümölcstelepítéseknel messzemenően szem előtt tartják a szántóföld védelmét, s ebből következik, hogy gyümölcstelepítést csak hegy-, illetve domboldalakon végeznek. Az utóbbi időben mindjobban előtérbe került a tereprendezt, teraszírozott telepítés.

A telepített gyümölcsfajok döntő többségét az almafélék, körte és őszibarack képezik.

Almából főleg az amerikai fajtákat telepítették, de rendelkeznek saját ne-

mesítésű fajtákkal is. Őszibarekból is elsősorban a nálunk ismert fajtákat termesztik. Körtéből rendelkeznek többek között egy kiváló fajtával, amelynek a gyümölcse alakra és héjszínre hasonlít a mi bőralmánkra, kemény, de mégis nagyon leveses, kitűnő zamatú és elálló.

A gyümölcstermesztési hozamok ki-elégítőek, és mind számottevőbbek a mezőgazdaság összseredménye szempontjából.

Végül arról szólt az előadó, hogy a koreai népi állam számos intézkedésével segítette és segíti az ország — s ezen belül — a mezőgazdaság gyors ütemű fejlődését. Törölték az egész országban a terményadót. A mezőgazdasági termelőszövetkezetek — a kisebb, személyi használatú munkaeszközök kivételével — térítésmentesen kapnak minden mezőgazdasági gépet. Hasonlóképpen ingyen épít lakóházakat az állam a falusi lakosságnak. A gyermekek ingyenes ruha- és lábbeli-ellátásban részesülnek. Az oktatás — beleértve az egyetemi oktatást is — teljesen ingyenes. Mindezen intézkedések hatására az ország igen jelentős fejlődést ért el a felszabadulása óta, és az ázsiai földrész viszonyaihoz képest fejlett mezőgazdasági kultúrával rendelkezik, és — ami Ázsia e részében kivételes jelenség — a mezőgazdaság biztosítani tudja a lakosság élelmiszerellátását.

Az előadást követő keskenyfilmvetítés közben elhangzó kérdésekre adott válaszok tovább bővítették a résztvevők ismereteit erről a távoli szocialista országról.

A nagy tetszéssel fogadott előadás és vetítés után *Márton János* rövid zárszavával fejeződött be a jól sikerült, bensőséges hangulatú összejevetel.

Pósvai Lajos dr.